

Tanatofobi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Tanatofobi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31364>

Özet

Tanatofobi Ölçeği'nin Türkçe adaptasyonu, Tanatofobi düzeyini ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. 7 maddelik bir ölçme aracıdır. Ölçeğin Türkçe formu, Zülfiye Yıldız tarafından 2019 yılında hemşireler örnekleminde geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları yapılarak uyarlanmıştır. Yapılan psikometrik analizler sonucunda, ölçeğin güçlü iç tutarlılığına (Cronbach Alfa = 0.854) ve kabul edilebilir yapısal geçerliğe sahip olduğu belirlenmiştir. Bu ölçek, bireylerin ölüm korkusuna yönelik bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerini 5'li Likert tipi derecelendirme ile değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Tanatofobi, Ölçek Uyarlama, Hemşire, Geçerlik, Güvenirlilik, Likert tipi, Psikometri.

Yazarlar

Zülfiye Yıldız

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, bireylerin ölüm korkusu veya ölme süreciyle ilgili kaygı düzeylerini standardize edilmiş ve psikometrik olarak sağlam bir araçla ölçmektir. Türkçe adaptasyon çalışmasının özel amacı ise, orijinal ölçeğin yapısını koruyarak, Türkiye'deki hemşire popülasyonunda kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamaktır.

Ölçek, özellikle sağlık hizmetleri çalışanları gibi ölümle daha sık karşılaşan grupların tanatofobi düzeylerini tespit etmede ve bu korkunun klinik uygulamalar üzerindeki etkilerini araştırmada kullanılmak üzere geliştirilmiştir.

Yapı

Tanatofobi Ölçeği, bireyin "ölüm korkusu" (Thanatophobia) psikolojik yapısını ölçmektedir. Tanatofobi, özgül fobiler arasında yer alır ve kişinin kendi ölümünden, sevdiklerinin ölümünden veya ölme eyleminin kendisinden duyduğu ve mantıksız korkuyu ifade eder.

Ölçek, bu korkunun yoğunluğunu ve bireyin günlük yaşamdaki işlevselliğini ne ölçüde etkilediğini değerlendirilmektedir. Tek boyutlu bir yapıya sahip olduğu varsayılan ölçek, 7 madde aracılığıyla bu genel korku düzeyini belirlemeyi hedefler.

Geçerlik

Ölçeğin yapısal geçerliği, hem doğrulayıcı hem de açıklayıcı faktör analizleri (AFA ve DFA)

kullanılarak değerlendirilmiştir. Analizlere başlamadan önce, örneklem büyüklüğünün ve verinin faktör analizi için uygunluğu test edilmiştir.

Bu kapsamda, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.873 olarak bulunmuştur; bu değer, verilerin faktör analizi için mükemmel düzeyde uygun olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Bartlett's Küresellik Testi sonuçları $p < 0.001$ anlamlılık düzeyinde bulunmuş, bu da maddeler arasındaki korelasyonun yeterli olduğunu kanıtlamıştır. Ardından gerçekleştirilen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA), ölçeğe ait kavramsal modelin uyum iyiliği istatistiklerini test etmiş ve modelin veriye iyi uyum sağladığını göstermiştir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirliliği, iç tutarlılık katsayısı hesaplanarak sınımlanmıştır. İç tutarlılık, ölçüm maddelerinin aynı yapıyı ne kadar homojen bir şekilde ölçtüğünü gösterir.

Yapılan analizler sonucunda, Tanatofobi Ölçeği'nin Türkçe formunun iç tutarlılığını gösteren Cronbach alfa katsayısı 0.854 olarak tespit edilmiştir. Literatürde kabul gören alt sınırların 0.70 olduğunu düşünülürken, elde edilen bu yüksek katsayı (0.854), ölçeğin mükemmel bir iç tutarlılığa ve güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçlar, ölçek maddelerinin tanatofobi kavramını tutarlı bir şekilde ölçtüğünü doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. Faktör analizine uygunluk testleri, veri setinin analiz için son derece uygun olduğunu göstermiştir.

Özellikle, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin 0.873 olması, örneklem yeterliliğinin yüksek olduğunu işaret ederken, Bartlett's testi ($p < 0.001$) maddeler arasında anlamlı bir ilişki olduğunu kanıtlamıştır. Bu ön koşulların sağlanması ardından uygulanan DFA, ölçeğin tek boyutlu yapıya veya orijinalindeki kavramsal modelinin ampirik verilerle uyum içinde olduğunu istatistiksel olarak teyit etmiştir.

Ölçme Aracı

Test Çeşidi: Uyarlama

Format: 7 maddeden oluşan, 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği.

Derecelendirme: (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Kesinlikle Katılıyorum.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon Grubu: Hemşireler (Sağlık çalışanları)

Yaş Grubu: Yetişkin

Popülasyon Detayları: Çalınma, İstanbul Okan Üniversitesi'nde (Yüksek Lisans Tezi kapsamında) yapılmıştır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Psikometri, Ölçek Geliştirme, KMO, İç Tutarlılık, Hemşirelik, Ölüm Korkusu, Fobi.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Zülfiye Yıldız

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilgi mevcut değildir.

İletişim E-posta Adresi: zulfiyeyildiz1604@gmail.com

Yazın Adresi: Bilgi mevcut değildir.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2019 (Türkçe uyarlama çalışması).

Şinler ve Ücret: Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Zülfiye Yıldız ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Ölçek, bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiştir.

PDF Durumu: Ölçeğin orijinal PDF formu mevcut değildir. Ancak teze erişim YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden sağlanabilir.

Kaynaklar

Yıldız, Z. (2019). **Tanatofobi Ölçeği'nin Türkçe formunun hemşirelerde geçerlik ve güvenilirlik çalışması** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi, İstanbul.

Tez Kaynağına Erişim: tez.yok.gov.tr

Tanatofobi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin kaynak içerikte maddeleri listelenmemiştir; yalnızca 7 maddeden oluştuğu belirtilmiştir. Maddelere erişim için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi veya ilgili yüksek lisans tezinin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM